

OTKA K62063 SZ. PÁLYÁZAT ZÁRÓJELENTÉS (2006-2009)

SZIVES OTILIA

Bevezetés és az első két év munkája röviden

A 2006-ban indult kutatás témája a Coquand Gyűjtemény kréta cephalopodáinak komplex őslénytani revíziója, célja pedig elősorban a típusok összegyűjtése és egy fényképekkel illusztrált típuskatalógus elkészítése volt. Az idén szeptember 30-án zárult kutatás célja megvalósult, két társszerző - M. Company, Universidad de Granada és W. J. Kennedy, Oxford University Museum - közreműködésével elkészült a típuskatalógus, valamint a járulékos példányok revíziója is. A munkához kapcsolódóan 2007-ben meglátogattam prof. Kennedy-t Oxfordban, 2009 nyarán pedig Tét pályázati finanszírozásból dr. Company Budapestre érkezett, majd augusztusban én utaztam Granadába, hogy befejezzük a közös munkát.

Az első két évben összegyűjtöttem a Magyar Állami Földtani Intézetben lévő, nagyrészt leltározott, de több tucat leltározatlan példányt is tartalmazó egykori Coquand anyagot, nem kis munka és időbefektetés árán. Ebben segítségemre volt prof. Kennedy 1984-ből, Czabalay Lenkétől származó listája, melyben tételesen, leltári számmal és lelőhellyel együtt volt felsorolva a kréta Coquand ammonitesz anyag, összesen 450 példány. Sajnos a lista alapján egyértelművé vált, hogy két-három tucat ammonitesz elveszett, köztük több fontos típusal. Ezen elveszett típusok egy része, konkrétan a felső-kréta példányok 1984-ben még megvoltak, ezt bizonyítják Kennedy leírásai és fotói. Az anyag nagy részét két részletben találtam meg és szállítottam a múzeumba, de például még 2009 februárjában is, összesen 75 franciaországi példány került elő, köztük a Matheronnal együtt 1878-1880-ban publikált anyag típusaival. Az összes, a függelékben "LOST", azaz "elveszett" példányként megjelölt tétel szerepel az 1984-es részletes listában.

Az elkészült munka

Az elkészült őslénytani munka jelenleg pontosan 300 oldal terjedelmű, angol nyelvű. A rövid történeti bevezetés után két nagy egységre tagolódik - az első a Coquand által leírt fajok komplex revíziója és katalógusa (vagyis a típuskatalógus), a második pedig a járulékos példányok revízióját tartalmazza. Mindkét rész két nagy földrajzi egységre, az algériai, illetve a franciaországi részre különül el, melyek követik Coquand eredeti gyűjteményi felosztását és

publikálási rendjét. Függeléként a munkához csatoltam a Coquand által leírt ammoniteszek táblázatát, melyben megjelöltem a Budapesten található típusokat.

Ezek a következők:

Jelkulcs:

GMH Budapest - Geological Museum Of Hungary, Budapest

Blue - types in Budapest

Blue – lost types (we have the empty box)

Green - the locality does not fit to the type locality

Species	Year of publication	Type locality	Locality of Hungarian specimens	Location of type specimens
masylaeus	1852	Oued-Cheniour		
asdrubal	1852	Oued-Cheniour		
annibal	1852	Oued-Cheniour		
Abd-el-kaderi	1852	Ain -Zairin		
mustapha	1852	Ain-Zairin	Ain-Zairin	GMH Budapest
jugurtha	1852	Ain-Zairin		
hamilcar	1852	Oued-Cheniour		
Massinissa, Turrilites	1852	Oued-Cheniour		
marroti	1860	Ribérac		
petrocoriensis	1860	Montignac	Gourd de l'Arche, Dordogne	
Nanclasi, Scaphites	1860	--		
Baylei, Scaphites	1860	Lavalette		
Heberti, Scaphites	1860	Aubeterre		
Heberti, Turrilites	1860	Aubeterre		
angolishmensis	1860	Angoulême		MNHN Paris
caprinarium	1860	Cognac		MNHN Paris
coniacensis	1860	Cognac		
alphonsii	1860	Angoulême		
boucheroni	1860	Angoulême		MNHN Paris
rochebruni	1860	Angoulême		MNHN Paris
ganiveti	1860	Sirac		
trigeri	1860	Sirac		MNHN Paris
maresi	1862	??		
villei	1862	Bérouagua	Bérouagua	GMH Budapest
aumalensis	1862	Aumale		GMH Budapest
Favrei	1862	Bérouagua ?Aumale	Bérouagua	GMH Budapest
martimpreyi	1862	Bérouagua	Bérouagua	GMH

				Budapest
vattoni	1862	Bérouaguia	Bérouaguia	GMH Budapest
morreni	1862	R'fana	R'fana	GMH Budapest
Tevesthensis, Turrilites	1862	Ténoukla	LOST	GMH Budapest
Laevigatus, Turrilites	1862	Ténoukla	Ténoukla	GMH Budapest
Serpuliforme, Heteroceras	1862	Aumale	Aumale	Bp.
pauli	1862	Aumale	Aumale	GMH Budapest
Aumalensis, Turrilites	1862	Aumale	LOST	GMH Budapest
Nicaisei, Amm.	1862		Ceratites Nicaisei, Djelfa	GMH Budapest
Ganiveti, Ceratites	1862			
Verneuili, Ceratites	1862			
athos	1865	Emborro	LOST	GMH Budapest
arnaudi	1865			
vilanovae	1865	Morella	Morella	GMH Budapest
invernoisi	1865	Arcaïne		
Eumorphe	1878, with Matheron	France, not given in detail	LOST	GMH Budapest
gemmiferus	1878			
antigona	1878			
stephanoporus	1878			
Boutini, Ammonites	1878, with Matheron	France, not given in detail	France, not given in detail	GMH Budapest
Boutini, Hamulina	1878			
Davidsoni, Hamulina	1878, with Matheron	France, not given in detail	France, not given in detail	GMH Budapest
tombecki	1878			
Fallacior	1878			
fallax	1878, with Matheron	France, not given in detail	France, not given in detail	GMH Budapest
Pachysoma	1878			
Vulpes	1878			
Electra	1878			
Fugax	1878			
Intemperans	1878, with Matheron	France, not given in detail	France, not given in detail	GMH Budapest
perelegans	1878, with Matheron	France, not given in detail	France, not given in detail	GMH Budapest
Assimilis	1878, with Matheron	France, not given in detail	France, not given in detail	GMH Budapest

Oedipus	1878, with Matheron	France, not given in detail	France, not given in detail	GMH Budapest
Capellini	1878			
juddi	1878, with Matheron	France, not given in detail	France, not given in detail	GMH Budapest
lorioli	1878			
perclarus	1878, with Matheron	France, not given in detail	France, not given in detail	GMH Budapest
letourneuxi	1880	Djebel-Ouach		
peraffinis	1880	Batna		
ibrahim	1880	Duvivier	Duvivier	GMH Budapest
dutrugi	1879	Duvivier, Djebel Ouach	Duvivier, Djebel-Ouach	GMH Budapest
cicer	1880	Duvivier	Duvivier	GMH Budapest
getulinus	1880	Constantine	Djebel-Ouach	GMH Budapest
heinzi	1880	Djebel-Ouach	Djebel-Nador	GMH Budapest
heinzi	1880	Djebel-Ouach	LOST (Djebel Ouach)	GMH Budapest
interpositus	1880	Djebel-Ouach	Djebel-Ouach Very bad condition, not the figured specimen (Heinz, 1886)	GMH Budapest
Diverse-costatus	1879	Duvivier, Djebel-Ouach	Duvivier, Djebel Ouach	GMH Budapest
metamorphicus	1880	Ouarsensis	Duvivier, Djebel-Ouach	GMH Budapest
monicae	1880	Djebel-Ouach	El-Guet	GMH Budapest
Numidus	1879	Djebel-Ouach		
ouachensis	1880	Djebel-Ouach	LOST	GMH Budapest
scipionis	1880	Duvivier	Djebel-Ouach	GMH Budapest
seguenzae	1880	Djebel-Ouach	Duvivier , not the figured specimen	GMH Budapest
micipsa	1880	Djebel-Ouach		
sophonisba	1880	Duvivier		GMH Budapest
stanleyi	1880	Oued-Chéniour	LOST	GMH Budapest
baborensis	1880	Djebel-Ouach, Babor, Duvivier	Djebel-Ouach, Babor, Duvivier	GMH Budapest
reboudi	1880	Oued-Chéniour	Oued-Chéniour	GMH Budapest

gulussae	1880	Duvivier		
massugrae	1880	Duvivier		
lhotelleriei	1880	Sétif	Sétif	GMH Budapest
proratum	1879	Aumale	Aumale	GMH Budapest
persimlis	1880	Boghar		
Papieri	1880	Boghar		
jubae	1880	Aumale	Aumale	GMH Budapest
solarium	1880	Aumale	Aumale	GMH Budapest
bogharensis	1880	--	Aumale	GMH Budapest
Brossardi, Ceratitis	1880	--	Aumale	GMH Budapest
Ammoniticas, Heterammonites	1880	Tébessa	Tébessa	GMH Budapest
Africanus, Turrilites	1880	Sétif	Sétif	GMH Budapest
sinzora	1880	Djebel-Ouach		
gelimer	1880	Djebel-Ouach		
aspar	1880	Djebel-Ouach		
nabdalsa	1880	Djebel-Ouach	Djebel-Ouach	GMH Budapest
gurzil	1880	Djebel-Ouach		
gildon	1880	Djebel-Ouach		
mazuca	1880	Djebel-Ouach	LOST (Djebel Ouach)	GMH Budapest
Henoni, A.	1880	Duvivier	Duvivier	GMH Budapest
emmelina	1880	Djebel-Ouach		
vermina	1880	Djebel-Ouach	Djebel-Ouach	GMH Budapest
Impare-costatus	1880	Djebel-Ouach	Djebel-Ouach	GMH Budapest
oxyntas	1880	Duvivier		
Masintha	1880	Djebel-Nador		
Morreni, Ceratitis	1880	Tébessa	R'Fana	GMH Budapest
Tissoti, Ceratitis	1880	Constantine		
Pharas, Toxoceras	1880	Batna		
Henoni, Toxoceras	1880	Djebel-Ouach	Djebel-Ouach	GMH Budapest
Cirtae, Toxoceras	1880	Djebel-Ouach	Duvivier	GMH Budapest
Ensis, Toxoceras	1880	Djebel-Ouach	Djebel-Ouach	GMH Budapest
Ouachense,	1880	Djebel-Ouach		

Toxoceras				
-----------	--	--	--	--

A Coquand által új fajként megjelöltek közül 86 algériai, valamint 55 franciaországi példányt fényképeztünk le. Ötvenegy faj típuspéldányát sikerült azonosítani, a többi érvénytelen névnek bizonyult. Az addicionális anyag több mint 300 példányát meghatároztuk, leírtuk. A teljes gyűjteményi anyagot 10.5GB terjedelemben fényképekkel dokumentáltuk, a nagyon rossz megtartású példányok kivételével az összes meghatározott taxon legalább egy példányáról készült fotó. Jelenleg az alsó-kréta anyag szövege, melyet M. Company-val dolgoztam fel, teljesen elkészült, csakúgy, mint a publikációhoz kapcsolódó fotók, táblázatok, függelékek és egyéb ábrák. A felső-kréta anyagot elküldtem prof. Kennedy-nek, hogy nézze át, kommentálja és javítsa ki az esetleges hibákat. A fotótáblák elkészítése ez után kezdődhet meg, mivel rendszertani sorrendben kell összeállítani a képeket. A szöveget formázás után a Special Papers in Palaeontology című angol, impakt faktoros monográfia-sorozatba küldjük.

A kutatás témája miatt nem volt kívánatos, hogy kisebb közleményekben jelentessük meg részeredményeinket, hiszen éppen ennek a nagy múltú, közismert és keresett anyagnak a monografikus formában való publikálását tűztük ki célként magunk elé. Emellett azonban fontosnak tartottam, hogy a szakmai közvélemény tudomást szerezzen a kutatásról, így két szakmai rendezvényen poszter formában mutattam be a készülő munkát (mivel 2007-ben és 2008-ban a típusok revíziójával még nem készültünk el). A dr. Company-val történt együttműködés során felmerült néhány olyan komplex taxonómiai probléma az alsó-kréta anyagban, melynek publikálása a terjedelem miatt nem történhetett volna meg a monográfia keretén belül, így ezeket egy külön cikkbe tömörítettük, mely jelenleg lektorálás alatt van.

A három éves munka rövid értékelése

Úgy érzem, hogy a kutatás három+fél éve alatt maradéktalanul sikerült megvalósítani a célkitűzéseimet. Az egykori dokumentációban szereplő példányok nagy része előkerült, az anyag magas színvonalon került feldolgozásra a szakma két vezető kutatója segítségével. Sajnos néhány fontos típus nyomtalanul elveszett, ezek hiánya szomorú, mert néhány esetben korjelző faj típusáról van szó. Ennek ellenére a Coquand Gyűjtemény visszakerült az őt megillető tudományos szakmai életbe, az anyag iránt rendszeres a szakmai érdeklődés.

A monográfia megjelenése után remélhetőleg a Földtani Intézet egyben tartja ezt a gyűjteményi részt, hogy minden érdeklődő által egyszerűen elérhető legyen, valamint támogatja a típusok internetes publikálását.